

Як розмовляти з дітьми про

ПРИБИРАННЯ?

ПРИБИРАННЯ

Ви із задоволенням пограли зі своїм однорічним сином Марком. Разом ви будували великі будинки та замки з іграшкових блоків. Потім ви штовхали іграшкові машини навколо цих будівель, внаслідок чого багато з них зруйнувалися. Після цього Марко дістав з полиці багато книжок. Зараз будівельні блоки, книжки, іграшкові машини та багато іншого розкидано по підлозі та по меблях вашої кімнати. Коли прийде час прибирати, ви б хотіли, щоб ваш малюк прибрав кімнату разом з вами. Але Марко не виявляє інтересу до прибирання; він стомлений, розлючений, голодний і починає розкидати іграшки навколо себе.

Чи знайомі вам такі ситуації? Коли вони зазвичай трапляються? Як ви реагуєте?

Ми хотіли б дати вам кілька порад щодо того, як поводити себе в цих ситуаціях. По-перше, ось декілька питань, які ви можете поставити собі стосовно вашої першої реакції в такій ситуації.

Аналіз

Як би я поводи́в/ла себе у такій ситуації?

Як би реагував Марко?

Як би я реагував/ла на поведінку Марка?

Чи призвела б така ситуація до конфлікту? Якщо так, то як би я поведив/ла себе, щоб знайти консенсус? Чи вдавалося вам знайти якесь дієве рішення у подібній ситуації?

Чим би закінчилася ситуація з Марком?

Підказки

Тут ви знайдете декілька пропозицій щодо можливого вирішення описаної вище ситуації. Якщо у вас є можливість, будь ласка, обговоріть ці поради з друзями або з дружиною/чоловіком. Обміняйтеся своїм досвідом під час відкритого обговорення.

Чи є речі, які ви хотіли б змінити? Ми сподіваємось заохотити вас спробувати реалізувати ідеї та варіанти поведінки, які, на вашу думку, можуть допомогти розв'язати проблему зі стомленою дитиною, що не бажає прибирати.

Якщо ви зможете навчити дітей брати на себе відповідальність у прийнятний для них спосіб, то ви тим самим підтримуєте їх у прагненні стати відповідальними членами суспільства, та допоможете їм навчитися «життя в демократії». Для отримання додаткової інформації див. сторінку: http://www.living-democracy.com/ua/suggestions/?key_concept=responsibility

- Проаналізуйте, як ви розмовляєте зі своєю дитиною: якщо ви часто використовуєте накази, команди та саркастичні докори, це може погіршити розвиток комунікаційних навичок дитини. Окрім того, це боляче для дитини та може стати на заваді йому/їй у навчанні. Постарайтеся уникати негативних команд, таких як: «Поскладай свої речі!», «Прибери в кімнаті!»
Якщо ви хочете дізнатися більше про спілкування, яке не сприяє демократичному стилю життя, та прагнете переглянути свій власний стиль спілкування і позбутись деструктивного спілкування, знайдіть більше інформації на [сторінці 5](#).
- Намагайтеся завжди заохочувати дітей до різних варіантів поведінки та запитувати про їхню думку. Ви можете зробити це, ставлячи такі питання: «Що ми будемо робити з усіма цими іграшками, коли ми закінчимо гру?»
- Діти люблять отримувати позитивні коментарі. Ви можете запропонувати прибрати в кімнаті, використовуючи компліменти та позитивно реагуючи, коли дитина пропонує конструктивні дії чи відповіді: «Так, ти вірно зрозумів/ла, ми прибираємо іграшки, браво!» Або «так, я знаю, ти втомився/лася, давай приберемо іграшки разом – так буде набагато швидше, а після цього разом пообідаємо» або «так, я бачу, що ти злий/ла, ти хочеш прибрати в кімнаті завтра?»
- Виступайте для своєї дитини взірцем для наслідування: Покажіть, як гарно розставити всі книжки на полиці, як покласти будівельні блоки в одну коробку, а іграшкові машини в іншу. Ви також маєте підтримувати порядок у власних документах, книгах, кухонному приладді чи інструментах. Ваша дитина зрозуміє і запам'ятає: «Я можу легко знайти свої речі та знову користуватися ними, якщо я дотримуватимуся порядку!»
- Попросіть свою дитину поділитися власними думками та вислухайте її. Таким чином ви сприяєте збагаченню словникового запасу власної дитини та стимулюєте розвиток нейронної мережі в мозку свого малюка.

Деструктивні повідомлення¹:

Повідомлення та заяви, які провокують у ваших дітей негативні почуття та реакції, називаються деструктивними. Коли поводити себе таким чином, ви не поважаєте та не хочете терпіти почуттів і думок своїх дітей. Повага та толерантність є основою демократичних взаємовідносин, а деструктивні повідомлення, які отримує ваша дитина від вас, не сприяють розбудові таких відносин. Ваші діти можуть відповідати вам короткими фразами. Таким чином вони захищають себе, адже відчувають, що їх недооцінюють та не розуміють. Такі види повідомлень призводять до конфліктів, а іноді взагалі є причиною повної відсутності спілкування між батьками та дітьми.

Деструктивні повідомлення перешкоджають дітям. Вони не можуть повністю розвинути свій потенціал, коли чують лише негативні, принизливі повідомлення на свою адресу. Це також заважає їм розвиватися та формуватися як сильні особистості. Нагадаємо, що саме сильні особистості складають основу демократичного суспільства.

Щоб покращити свої комунікативні навички та виробити більш демократичний стиль спілкування з дитиною, вам потрібно спочатку проаналізувати та оцінити власні звички. Ви хочете це зробити? Якщо так, то знайдіть всю необхідну для підготовки інформацію на наступній сторінці!

Тренінг 1:

Нижче наведені різні приклади деструктивних повідомлень. Спостерігайте за своїм комунікативним поведінкою щодня протягом тижня. Кожен раз, коли ви використовуєте одну з наступних виразів при розмові з дитиною, проведіть лінію відразу за цією пропозицією.

Команди, накази

- Ти повинен...
- Давай, приготуйся...
- Скажи привіт...
- Поводься...

Догани, попередження, погрози

- Ви завжди робиш...
- Ти ніколи не робиш...
- Якщо ти не..., то...
- Коли ти нарешті...
- Як часто я повинен говорити тобі, що...

Моралізація

- Ми б так пишалися тобою, але тепер ми розчаровані, тому що ти не...
- Матусі дуже сумно, тому що ти така нестерпна.
- Є тисячі голодних дітей, які хотіли б з'їсти це.
- Одного разу збрехавши, брехатимеш завжди...

Поради і порівняння

- На твоєму місці я б...
- Батьки інших дітей...
- Твоя сестра завжди прибирає в своїй кімнаті.
- Всі згодні з цим. Але не ти...

При підготовці розділу «ЯК РОЗМОВЛЯТИ З ДІТЬМИ ПРО ПРИБИРАННЯ?» використані такі джерела:

¹ Heueck-Mauss, Doris. 2016. *So rede ich richtig mit meinem Kind: Wie Worte wirken: Konflikte fair lösen: Stressfreier erziehen*. Hannover: Humboldt, 74ff.

Nolan, Virginia. 2016. «Die Macht der Sprache.» *Das Schweizer Elternmagazin Fritz und Fränzi*, Oktober, 58-64.